

İDARİ COĞRAFYA

KONU 5: YÖNETSEL KADEMELENME VE YÖNETSEL BÖLÜNÜŞ

Dersin İçeriği:

- ✓ Yönetmel Kademelenme ve Yönetmel Bölünüş
- ✓ Bazı Ülkelerde Yönetmel Kademelenme ve Yönetmel Bölünüş

❖ Yönetmel Kademelenme ve Yönetmel Bölünüş

- Çeşitli yöntemlerle sınırlarının belirlendiği ülke topraklarını yönetmek için bölümlenme yapmak şarttır.
- Ülkelerin arazilerinin idari bölünüşüyle ilgili olarak dikey şekilde belirledikleri dereceli sınıflamaya **yönetmel kademelenme** denilmektedir (Özçağlar, 2015:55).
- Her ülke farklı türde yönetmel kademelenme benimsemektedir. Belirlenen bu çeşitli yönetmel kademelenmeye göre coğrafi mekânda yapılan sınırlandırmalar ise **yönetmel bölünüşü** ortaya çıkarmaktadır.
- Yönetmel kademelenme düzlemsel olarak coğrafi mekana yansımaktadır. Coğrafi mekanlar sistematik bir şekilde büyükten küçüğe doğru sınıflandırılarak yönetmel bölge birimleri sınıflandırması elde edilmektedir.

A. Bazı Ülkelerdeki Yönetmel Kademelenme ve Yönetmel Bölünüş

A. Bazı Ülkelerdeki Yönetmel Kademelenme ve Yönetmel Bölünüş

➤ Her ülkenin kendine özgü çeşitli yönetmel kademelenmesi ve bölünüşü bulunmaktadır. Bu farklılık üzerinde ülkelerin çeşitli mekânsal büyüklüğe sahip oluşu, farklı fiziki ve sosyoekonomik coğrafya özelliklerinin yanı sıra farklı sayıda ve türlerdeki yerleşim alanlarının varlığı etkilidir.

➤ Bilhassa çok büyük alanlar kaplayan ülkelerde ilk kademedeki en büyük yönetmel bölgeleri eyaletler veya otonom bölgeler meydana getirmektedir. Örnek vermek gerekirse; federal devlet yapısına sahip olan ABD, Almanya ve Hindistan gibi.

KONU 5: YÖNETSEL KADEMELENME VE YÖNETSEL BÖLÜNÜŞ

A. Bazı Ülkelerdeki Yönetmel Kademelenme ve Yönetmel Bölünüş

❖ Amerika Birleşik Devletleri

- ABD'de 50 eyaletten oluşmaktadır. Yönetmel bölge durumundaki eyaletler kendi içinde county denilen yönetmel bölümlere, county'ler ise townshiplere bölünmektedir.

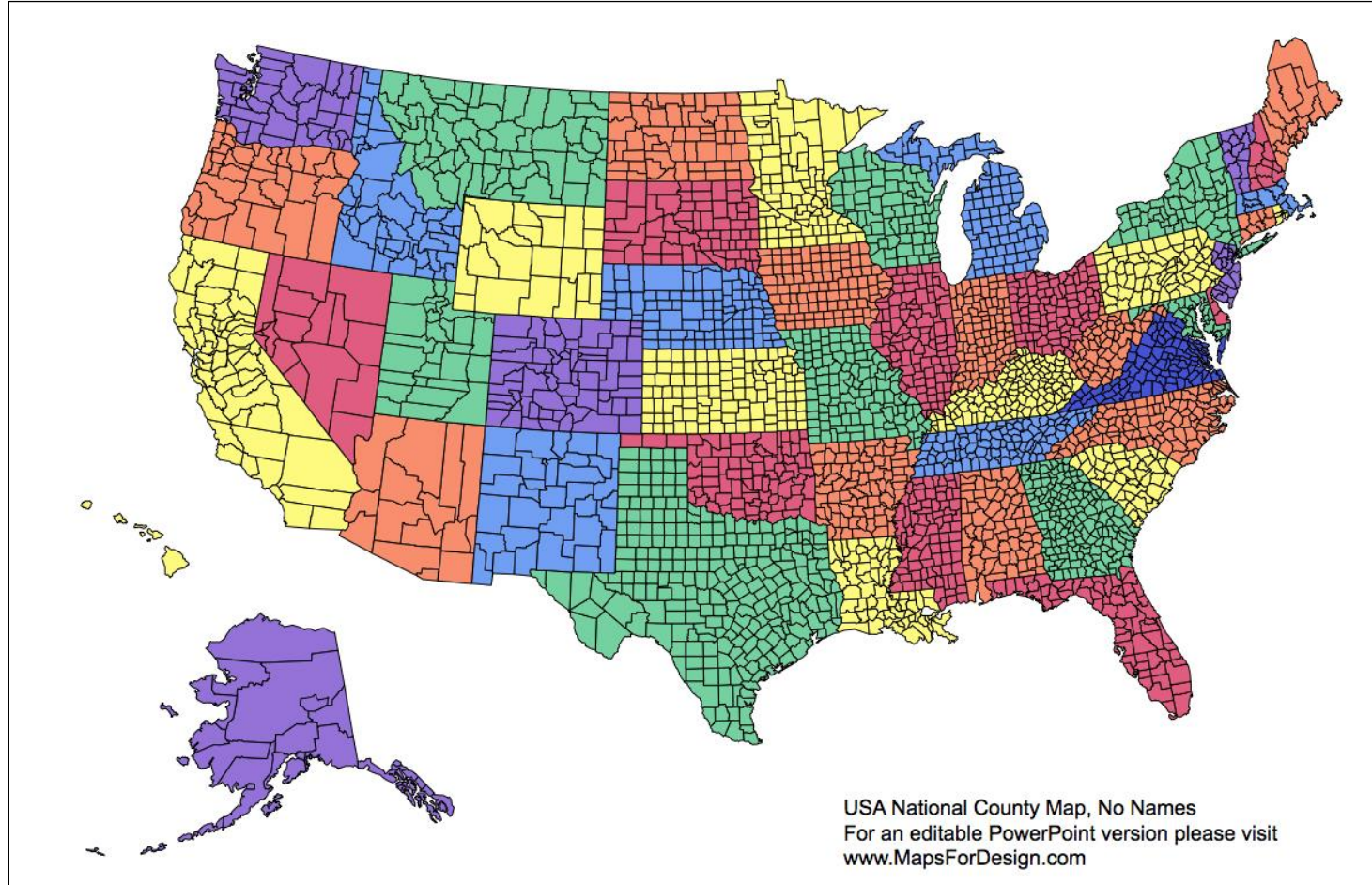
ABD Eyaletleri

Kaynak: <https://www.military.com/money/personal-finance/taxes/state-tax-information.html>

A. Bazı Ülkelerdeki Yönetsel Kademeleme ve Yönetsel Bölünüş

❖ Amerika Birleşik Devletleri

- ABD'deki 50 eyalet ise 254 county'e bölünmektedir.

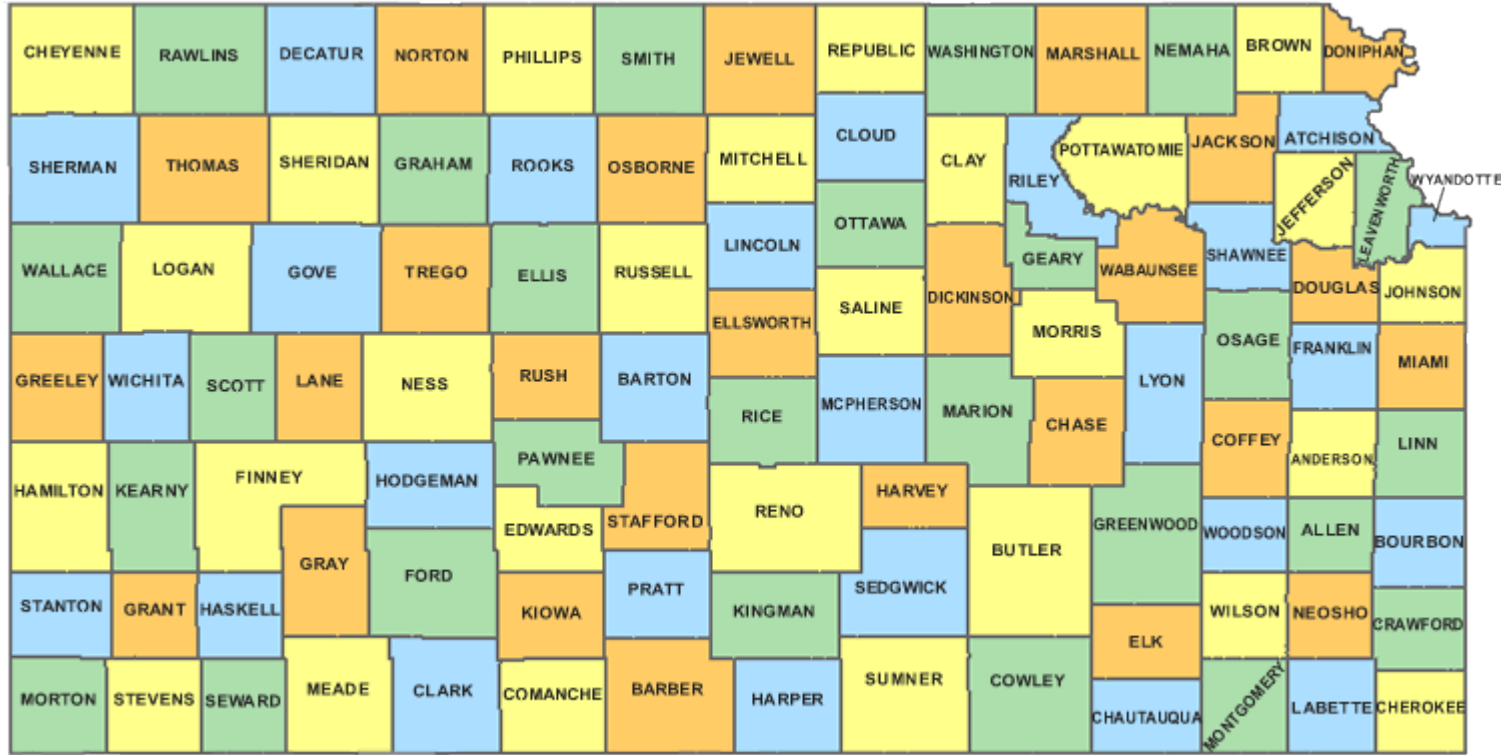
ABD'deki eyaletlerin alt birimi olan Countyler

Kaynak: <https://www.mapsfordesign.com/product/us-national-county-editable-county-powerpoint-map-for-building-regions/>

A. Bazı Ülkelerdeki YönetSEL KademeLENME ve YönetSEL Bölünüş

❖ Amerika Birleşik Devletleri

➤ Kansas Eyaleti

Copyright 2005 digital-topo-maps.com

Kansas eyaletini oluşturan Countyler

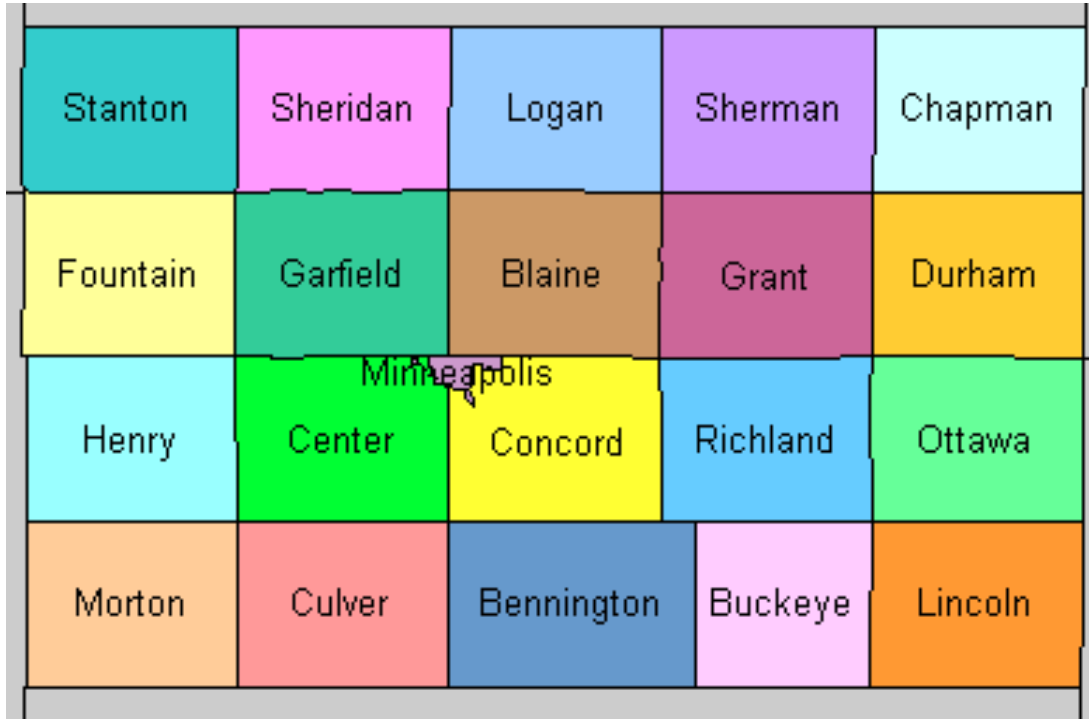
Kaynak: <https://www.digital-topo-maps.com/county-map/kansas.shtml>

KONU 5: YÖNETSEL KADEMELENME VE YÖNETSEL BÖLÜNÜŞ

A. Bazı Ülkelerdeki Yönetsel Kademelenme ve Yönetsel Bölünüş

❖ Amerika Birleşik Devletleri

➤ Kansas Eyaletindeki Ottawa County'deki Townshipleri

Ottawa County'yi oluşturan townshipleri

Kaynak: https://www.kshs.org/geog/geog_counties/view/county:OT

A. Bazı Ülkelerdeki YönetSEL Kademenleme ve YönetSEL Bölünüş

Almanya'daki Lander'ler (eyaletler)

❖ Almanya

- Almanya da federal yapı ile yönetilmekte ve 16 eyaletten oluşmaktadır.
- Almanya'daki ilk derecede yer alan eyaletlere *Länder* adı verilmektedir.
- *Länder*'ler ikinci kademe olan ve Türkiye'deki illere karşılık gelen *Regierungsbezirke*'lere ayrılmaktadır. Bunların sayısı ise 39'dur.
- *Regierungsbezirke*'ler ise Türkiye'deki ilçelere karşılık gelen 429 *Kreise* denilen yönetim biriminden oluşmaktadır.

KONU 5: YÖNETSEL KADEMELENME VE YÖNETSEL BÖLÜNÜŞ

A. Bazı Ülkelerdeki Yönetmelik ve Yönetmelik Bölünüşü

Almanya'daki Regierungsbezirke'ler

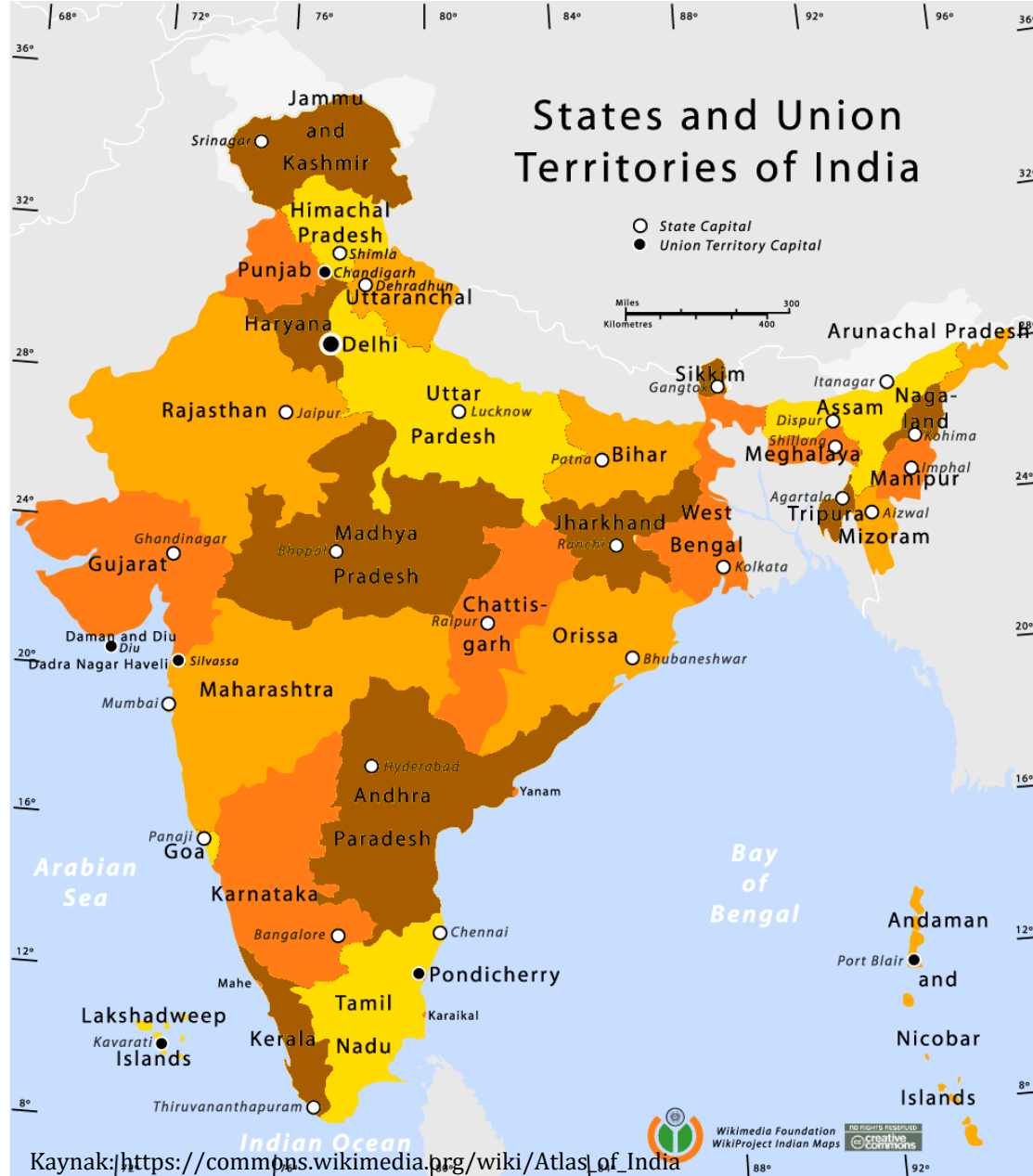

❖ Almanya

- Almanya da federal yapı ile yönetilmekte ve 16 eyaletten oluşmaktadır.
- Almanya'daki ilk derecede yer alan eyaletlere *Länder adı* verilmektedir.
- *Länder*'ler ikinci kademe olan ve bizdeki illere karşılık gelen *Regierungsbezirke*'lere ayrılmaktadır. Bunların sayısı ise 39'dur.
- *Regierungsbezirke*'ler ise bizdeki ilçelere karşılık gelen 429 *Kreise* denilen yönetim biriminden oluşmaktadır.

KONU 5: YÖNETSEL KADEMELENME VE YÖNETSEL BÖLÜNÜŞ

A. Bazı Ülkelerdeki Yönetsel Kademeleşme ve Yönetsel Bölünüş

HİNDİSTAN

A. Bazı Ülkelerdeki Yönetmel Kademelenme ve Yönetmel Bölünüş

- Federatif devlet yapılarında eyaletlerin kendi özerk yönetimleri bulunmaktadır.
- Söz konusu yönetimlerde, devletlerin anayasal teşkilatlanmalarına göre halk tarafından seçilen yöneticiler (başbakanlar/valiler) veya merkezi yönetim tarafından atanan valiler olabilir.
 - Örneğin, ABD eyaletlerinin valileri halk tarafından seçilir.
 - Avustralya eyaletlerinin valileri merkezi yönetim tarafından atanır.
 - Almanya Federal Cumhuriyeti'nin eyaletlerinin başbakanları ise halk tarafından seçimle işbaşına getirilir.
- Bugün, eyalet sistemiyle yönetilen ülkelerin pek çoğunda (ABD, Almanya vd.) ülke içi yönetmel bölünüşte Osmanlı devletinin eyalet yapısı örnek alınmıştır.

KONU 5: YÖNETSEL KADEMELENME VE YÖNETSEL BÖLÜNÜŞ

A. Bazı Ülkelerdeki Yönetmelik Kademelenme ve Yönetmelik Bölünüşü

Regions of Italy

1. Piemonte
2. Valle D'Aosta
3. Lombardia
4. Trentino-Alto Adige
5. Veneto
6. Friuli-Venezia Giulia
7. Liguria
8. Emilia-Romagna
9. Toscana
10. Umbria
11. Marche
12. Lazio
13. Abruzzo
14. Molise
15. Campania
16. Puglia
17. Basilicata
18. Calabria
19. Sicilia
20. Sardegna

İTALYA

KONU 5: YÖNETSEL KADEMELENME VE YÖNETSEL BÖLÜNÜŞ

A. Bazı Ülkelerdeki Yönetmelik Kademelenme ve Yönetmelik Bölünüşü

FRANSA
25 Regions

KONU 5: YÖNETSEL KADEMELENME VE YÖNETSEL BÖLÜNÜŞ

A. Bazı Ülkelerdeki Yönetsel Kademeleşme ve Yönetsel Bölünüş

Kaynak: <https://lib.atiyeveritage.org/tk/5905854.html>

AZERBAIJAN RAYONLARI

KONU 5: YÖNETSEL KADEMELENME VE YÖNETSEL BÖLÜNÜŞ

A. Bazı Ülkelerdeki Yönetmelik Kademelenme ve Yönetmelik Bölünüşü

Kaynak: <http://annamap.com/switzerland/switzerland-political-map.html>

İSVİÇRE KANTONLARI

KONU 5: YÖNETSEL KADEMELENME VE YÖNETSEL BÖLÜNÜŞ

A. Bazı Ülkelerdeki Yönetmel Kademelenme ve Yönetmel Bölünüş

- Avrupa ülkelerindeki yönetmel bölünüş incelendiği zaman genellikle ülkelerin en büyük yönetmel alanlarına *state, lander, region, province, kanton* gibi isimler verildiği görülmektedir.
- **State**, genellikle federal yönetim şekli ile yönetilen ülkelerde eyaletlere verilen isimdir. **Almanya**'da eyaletler *lander* adını almaktadır.
- **Region**, idari bölge anlamına karşılık gelmektedir. **Rusya, İtalya, Fransa ve Birleşik Krallık**'taki en büyük idari bölgeler "*region*" olarak adlandırılmıştır.
- **Province**, Türkiye'deki *il* (vilayet)'e karşılık gelmekle birlikte kimi ülkelerde (İtalya gibi) idari bölünüşün ikinci kademesinde yer alırlar. **Rusya, Gürcistan ve Azerbaycan**'da province'lere *Rayon* denilmektedir.

A. Bazı Ülkelerdeki Yönetmel Kademelenme ve Yönetmel Bölünüş

- **Kanton (Canton)**, bir ülkenin, idari ya da sınırsal alt birimlerinden her birine verilen addır. Kelimenin etimolojik kökeni "ülke birimi" anlamına gelen Latince *canto* kelimesidir. Kantonal yönetmel bölünüşe **İsviçre, Bosna-Hersek, Fransa, Lüksemburg, Kosta-Rika, Ekvador, Kanada, Belçika, Çin ve Suriye** gibi ülkelerde rastlanılmaktadır. İsviçre'yi oluşturan 26 Federal devletin her birine kanton denir.
- **District**: Sözlüklerde mahal, semt, çevre, mıntıka, havali, bölge, yöre, ilçe anlamları yüklenen *district*, bazı ülkelerin yönetmel bölünüşünde ikinci kademe de yer alırlar. **ABD ve Birleşik Krallık**'ta "*county*" olarak adlandırılan district'ler, Türkiye'de illerin alt bölümlerini oluşturan ilçelere karşılık gelmektedir.